

JSME LIDI, NE ČÍSLA - POVÍDÁME SI A DĚKUJEME

V této rubrice přinášíme zážitky lidí z dob koronaviru.

Proč?

Protože jsme přesvědčeni, že pomáhá si takto povídat a překračovat rozdělení virem. Že se ze zkušeností svých i druhých učíme. Že je komu být vděčný. A také, že jednou budeme vzpomínat.

A díky těmto stránkám budeme vědět, že jsme i za časů koronaviru dokázali žít, rodit a umírat jako jindy. A že jsme i za časů koronaviru byli každý jiný, v rozmanitých světech, s rozmanitými zážitky, a přesto spolu.

Uvádíme rubriky, které budeme postupně doplňovat. Najdete v nich kromě povídání též propojení na další stránky – například na rubriku Pojdme si povídat na stránkách Hasičského záchranného sboru. <https://www.hzscr.cz/clanek/jsme-v-tom-spolu-pojdme-si-povidat.aspx>

Lidé z PITu

3. dubna 2020

UŽ MI NENÍ ANI TŘICET PĚT (i když se tak někdy cítím)

Sleduji možnosti virtuálních setkávání. Je to asi velmi dobré pro nutná rozhodnutí na dálku. Nemůže to ale nahradit ta úžasná osobní setkání, která jsme zažili při seminářích loňského roku. Z nich člověk těží nejen intelektuálně, ale především lidsky. Moc se na ně těším, až to zase půjde. Trochu se bojím, že se lidé budou jeden druhého bát, že už si nebudeme podávat srdečně ruku a objímat se. Určitě nesmíme jeden druhého ztratit. Napadlo mě, že se zkusíme jako první nebát se objímat my, starší generace. V něčem přece musíme jít příkladem.

Květa Princová, přednášející na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého, zakladatelka humanitární práce v ČR, 70 let; 31. března 2020

Strach nemám, stejně nevíme, kdy se co stane

Jsem teď vytížená naší normální prací v nenormálních podmínkách. Z koronaviru strach nemám. Nevystavuji sebe a ani nikdo z rodiny se vysloveně nevystavujeme riziku nákazy.

Kolem nás je i bez koronaviru tolik možných nákaz a hrozeb! Například můj syn má závažnou chronickou chorobu, potýká se s ní už čtyři roky a musí s tím žít. Jeho žena se právě vrátila z nemocnice. Moje sestra má léta docela těžkou chronickou chorobu. Mám stálý strach o své děti a vnuky, ale ten setýká spíš asi plnosti života, neboť podmínky nemají ideální.

Nevíme, co se kdy stane. Ohledně života v ČR mívám obavy a někdy vztek. Vidím, jak vláda získává na viru body a jak se některým z nich možnosti omezování a ovládání lidí velmi hodí do krámu. Obávám se, že důsledky postihnou hlavně ty nejohroženější, co netrefí na úřady a neumí se o sebe postarat.

Pochopitelně nevím, kdy a za jakých okolností umřu. Postupně se tak nějak učím vědět, že umřu. Je mi celkem vzato jedno, jak nebo kdy, neboť ovlivnit se to nedá. Chci se zabývat tím, co se dá ovlivnit.

Asi nejvíc jsem se potýkala a potýkám s tím, že můj život končí už asi nezažiju žádný ten velký pocit z dobře vykonané práce. Že jsem tuk něčemu dobrému byla. Měla jsem sice a mám svůj osobní šťastný život. Nicméně nic světoborného jsem nedokázala a ani mé děti nedopadají zrovna nejlépe. Vím, že nejvíc jde o to zapojit se, přispět. To jsem vždycky dělala a dělám. Něco ale je ve mně, co chce i přesto říkat, že to bylo málo. Ve srovnání s tímhle je pro mě hrozba koronaviru nepodstatná.

Kromě toho slyším a čtu, že neumírá víc lidí než jindy. Lidé obecně vzato umírají, nejenom teď a je nutné to přijmout. Být spolu, ale přijmout. Stejně s tím nic jiného nejde dělat. Spíš bych chtěla, aby se něco dělalo pro hezčí a smysluplnější život, aby se zmenšovaly rozdíly, aby nebyli chudí a bezmocní – a takové ty věci.

Pro sebe to беру tak, že už mám "odžito". Všichni se už bezemě obejdou. Jestli ta smrt přijde, tak ji vítám. Nechtěla bych tady zůstat jako živá mrtvola. Ale nevyhledávám smrt, dokud jsem sobě stačná a platná. Jiná věc je, kdybych se musela smířovat se smrtí někoho blízkého. Ani tuhle hrozbou nevnímám v souvislosti s koronavirem víc než jindy. Hrozeb je spousta.

Teď hlavně musím držet naši organizaci. Práce máme dost, peníze vždycky nakonec také seženeme. Teď se nám nedostává pracovníků.

Jindřiška, ředitelka neziskové organizace a farářka, 67 let; 4. dubna 2020

Kdo se bojí, nesmí do lesa

Mám letitou kamarádku a co ji znám, brblá. Na kolegy v práci, na klienty, na sousedy, na kamarádky, na děti i manžela. „Brble“, ale kde může – pomůže. Kolegům v práci, klientům, sousedům, kamarádkám. Může se přetřhnout, když o něco požádají děti, a je oporou manželovi, i když by to nikdy nahlas nepřipustila.

Ráda si povykládá. Těšila se do penze, že bude cestovat, poznávat místa, o kterých do té doby jen četla. Jako čerstvá penzistka si vymínila, že svá bolavá záda vyléčí chůzí. Je rychlá. Bez hůlek i s nimi, každý den. Někdy s druhými, kteří si troufnou, ale většinou sama. Lesní cesty jsou jejími cestami a přes polomy přeskakuje, bláto ani déšť ji neodradí. Nebojí se sama zkoumat místa nově poničená kůrovcem. Jde hodiny a nepotká človíčka. Minulý týden mne přizvala. Opatrně vybrala trasu. Už jednou jsem se ohradila, že uštvat se nedám!

Stačila jsem. Šly jsme víc než hodinu, a nezavřela pusy: „Kdo se u nás bojí, jsou naši mladí, zvláště zeťáci. Nemůžu chodit za vnoučaty, ani oni za mnou. Vozila jsem kočárek, ani to nejde. Prý, kdybychom potřebovali pomoc a všichni byli v karanténě, ani nám nemá kdo nakoupit a postarat se o nás! - Marně jim vysvětluji, že naše rodina je soudržná, rozvětvená dodaleka, do široka a to nemluvím o kamarádech. Neposlouchají mne, nevěří, bojí se rabování a nedostatku základních surovin.“

Poslouchám a zařazuji si informace. Všechny dospělé děti jsou vysokoškoláci. Vnoučat má, jestli umím dobře počítat, sedm. Některá hlídá. Ta jsou ale od rodiny, kde rodiče pracují ve zdravotnictví - tedy v „první linii“. Asi to je hlavní důvod obav, které slyší od druhých dětí.

Mezi řečí, že nemůže do kadeřnictví, se dozvídám, že si manžel zlomil nohu. Byl operován, potřebuje péči a rozhodně se nemůže postarat o jejich dobytek. Proti domácím zvířatům vždycky brblala, zásadně protestovala, a teď je má na starosti.

Když jdeme společně, je ráda, že si může povykládat, je ráda, že je venku, nepotřebuje povzbuzovat, nebojí se. Ví, že musí do lesa.

Za dva dny jedu v autě blízko jejich domu. Poznávám rychlou chůzi. Zastavuji a přes roušku zdravím kamarádku.

Sejdeme se, až bude vědět rozpis služeb rodiny v „první linii“. Už se moc těším na povzbuzení.

Jana, speciální pedagožka, 62 let; 6. dubna 2020

Zavřená a na svobodě

Patřím do kategorie, která by na doporučení vlády neměla ze svého obydlí raději ani vystrčit nos. Je mi 74. Žiju sama a nohy mi ještě slouží, takže ten nos (opatřený rouškou) přece jen jednou týdně vystrčím, abych si opatřila základní potraviny. Když vláda určila po mou kategorii přednostní nakupovací dobu, a do druhého dne ji změnila, bylo v našem Penny narváno. Změna se k některým lidem nedonesla, tak jsme se tam pěkně všichni sešli.

Bydlím ve starém domě, topím dřívím v kamnech, což je celodenní zaměstnání, zvláště teď, když zase několik nocí mrzlo. S vařením, základní hygienou a úklidem to stojí dost sil. Nějaké ještě zbudou. Televizi nemám dvacet let, v elektronických sítích nejsem. Na internet - hlavně na mail - jsem chodila do veřejné knihovny, která je teď zavřená. Spojení se světem mobilem zatím funguje. Kdyby vypnul – je taky starý - bude problém. Malý krámeček s mobily, který v našem městečku máme, vláda zavřela. No, třeba si na něj ještě vzpomene a otevře ho. Moc nerozumím tomu, proč zrovna tohle strategické zboží bylo učiněno nedostupným.

Informace mám jen z rádia. I tak schytám těch děsivých dost. Dozvídám se taky úžasné věci. Jak si lidé pomáhají, jak vznikají nové vazby i mezi generacemi, jak studenti doučují školáky online, aby si jejich rodiče mohli vydechnout.

Já nepomáhám. Těch sil zas není tolik. Po počátečním šoku a strachu o své blízké, o sebe i o naši budoucnost přišlo něco nového. Už víckrát mně dcery říkaly, abych pro potomky napsala něco o našich předcích, které ti mladí už nepoznali. Chtěla jsem, ale odkládala to. Teď jsem konečně začala. A najednou se mi v mé samotě objevil zvláštní kout. Klidu, ticha, soustředění. A dokonce pocitu svobody. Spoustu věcí už nemůžu – a tak ani nemusím! Překvapilo mě to a pomohlo.

Jsem vděčná všem, kteří pracují ve svých profesích nebo jako dobrovolníci a snaží se tu výjimečnou situaci zvládnout. Mnohdy bohužel bez dostatečně funkčních ochranných pomůcek. Pro mne jsou v první linii a velkém tlaku pokladní v samoobsluhách a supermarketech s potravinami. O těch jsem ve všech těch reportážích a relacích moc neslyšela. Většinou mluví o zdravotnících a záchranářích. Já se skláním přede všemi, kteří sedí celé směny a dny s rouškami v pokladnách před frontami kupujících. Teď se tam konečně objevily aspoň plexisklové štíty.

Něco jsme se ale naučili. Když zásoby zdravotních pomůcek zely prázdnotou, poznali jsme, že ledacos dokážeme zvládnout vlastními silami. Tuto zkušenost si zapamatujme a chraňme. Zvlášť když stát má tendenci tvářit se, že jenom on má možnost nás všechny zachránit a spasit. A přitom tak činí za peníze, které vydělali všichni, kteří pracují a platí daně. Ta zkušenost a důvěra ve vlastní síly a spolupráci je pro mě důležitá. Stejně jako je po zkušenostech z nedávné historie důležitá ochrana naší svobody. I v době pandemie.

Jitka, novinářka, tč. v důchodu, 74 let; 6. dubna 2020

Místní obchod a opatření pro seniory

Žiji v malé vesnici, kolem tří set obyvatel. Ještě nejsem kalendářně seniorka, ale přece již ledacos pamatuji. Až budu seniorka, nic moc se nezmění: nadále pro mne budou seniory lidé starší, než jsem já.

Ještě za komunistů byla v naší vsi postavena Jednota, dnešní COOP. Stavělo se v „Akci Z“ neboli „neplacené pracovní činnosti obyvatel“, jak dnes říká Wikipedie. Co pamatuji, vedoucí v tomto obchodě dělala moje kamarádka z dětství. Divím se, že ji teď potkávám v polích. „Asi šla do důchodu“, pomyslím si a usmívám se na ni přes roušku: „Hrajeme na bandity, tito šerifové je pronásledují.“ Ukazují na vnučata. Mají šátky přes pusy, za pasem kolty z klacků a šerifské hvězdy z papíru. Chechtá se a myslím, že také jako já vzpomíná na vylomeniny, které jsme spolu s ostatními kamarády prováděli v době, kdy zdejší louky byly prerie Divokého západu. Stojíme od sebe předpisově asi metr a půl, ne dlouho, musím se věnovat pronásledování banditů. Vzpomínky pohladily.

Ráno potřebuji nakoupit. Před obchodem stojí tři ženy v rouškách a v odstupech. Prodavačka lepí na dveře ceduli „Platby pouze kartami“.

„Co se děje – nechtějí vás pustit?“

„Není ještě deset.“

„A v obchodě někdo je? - Jestli ne, tak asi pošlu manžela – šedesát pět má až za čtrnáct dní.“

Ženy se rozesmějí a já vcházím dovnitř. Se mnou i jedna z nich. Kupuje jen rohlíky, ptá se za kolik, ale má již připravené kovové drobné. Čekám, co bude, když se teď může platit jen kartou. Napadne mne, že rohlíky přidám ke své útratě a hotové peníze si vezmu.

Nebylo potřeba. Prodavačka i zákaznice bydlí naproti, tykají si, kdo by hleděl na ceduli?

A ženy před obchodem? Stály v hloučku navzdory opatřením a povídaly. Novinek není nikdy dost.

Jana, speciální pedagožka, 62 let; 10. dubna 2020

Hektický životní styl a stav zahrady

Světová pandemie vytvořila naprosto bezprecedentní situaci pro všechny z nás, ať jsme senioři či lidé v produktivním věku. Já patřím k seniorům, kteří, ač dávno v důchodu, stále pracují. Vedu dvě samofinancovatelné a nezávislé neziskovky – Aktivní stáří (<http://www.aktivnistari.eu/>) a Českou společnost pro trénování paměti a mozkový jogging. Navíc jsem předsedkyní Krajské rady seniorů hlavního města Prahy a generálním sekretářem EURAG/EuropeanFederationforOlderPersons.

Celý život jsem zvyklá na svůj hektický životní styl a náhle se vše zastavilo. Zejména, když člověk patří k ohrožené skupině nad 70 let a nemá se s nikým stýkat.

Naštěstí mám dům po rodičích mimo Prahu, kde trávím spoustu času na zahradě během týdne. O víkendech pak v Praze do úmoru řeším stovky e-mailů, přesunuji naplánované

akce, připravuji náhradní on-line cykly pro studenty Centra celoživotního vzdělávání, aby se jim ty epidemiologické prázdniny nezdály tak dlouhé, posílám mailem cvičení pro účastníky kurzů trénování paměti, poskytuji rozhovory.

A úpěnlivě toužím po tom, aby se život vrátil zpět k normálu co nejdříve. Zahradu jsem nikdy neměla v tak perfektním stavu.

Dana, ekonomka a pedagožka dospělých, 71 let; 4. května 2020

Slovo Život píšu vždy s velkým Ž, nic víc úžasného totiž neznám

Po pozvolném přijetí prudké změny, která nastala nejen v mém dosavadním Životě, jsem se pokusila a pokouším vytěžit z této situace maximum. V "době předkoronavirové" byl každý den mého Života naplněn rozmanitými činnostmi, zaměstnávajícími ducha i tělo.

Za koronavirových omezení se jednotlivé dny v týdnu začaly postupně zbarvovat monotónní šedí. Duch sázel stěžovat na absenci návštěv několika kursů Trénování paměti, na výpadek ve výuce angličtiny, na znemožnění účasti na rozličných akcích organizací Elpida, Kulturně komunitní centrum, Fresh senior, Duhový tandem, Právě teď o.p.s. Chátrající tělo jevílo známky abstinčních příznaků při nuceném odepření zarušovaného nordic-walkingtrajdání, cvičení jógy, plavání.

Zmíněné organizace nám však velmi brzy začaly na stříbře servírovat on-line programy podobného obsahu. Po „rozvolnění“ jsem k tomu začal chodit cvičit na čtyři "mučidla" v Grébovce, procházet se za doprovodu vyhladovělého krokoměru po hezkých místech v dosahu bydliště vyloučením použití MHD. To pak člověk začne objevovat zajímavé domy s krásnými fasádami, parky a parčíky, „velehoru“ Bohdalec, Kateřinskou zahradu apod.

Od 1. května jsem sama sobě opožděně „rozvolnila“ používání MHD, čímž se podstatně rozšířily a zpestřily možnosti trajdání s hůlkami nordic-walking i bez.

Když člověk „přepřáhne“ a vzpomene si na větu, kterou nás kdysi učila střední škola (Svoboda je uvědomění si nutnosti.), tak má i tato podivná doba v lecčems svůj skrytý půvab. Přeji všem, aby i v těchto dnech objevili něco pro své potěšení.

Eva, rozmazlovaná seniorka, 77 let; 8. května 2020

Měla jsem mít větší odvahu věřit

Zanedlouho mi bude 77 let – ohrožená věková skupina. V životě jsme zažili hodně špatného i dobrého. Koronavír je ale neviditelný nepřítel, a nikdo neví, kde ho potká. Bydlím s manželem ve velkém městě. Dcera s rodinou hodně daleko v městysu uprostřed krásné přírody Valaška.

Nákupy nám vozil Rohlík nebo Tesco, a tak jsme ze začátku nebyli nuceni chodit na nákupy. Měla jsem strach jezdit MHD. Naštěstí bydlíme u parku, kam jsem chodila každé ráno na procházku, dokud tam nebylo moc lidí. Zpravidla jsem tam potkala jen pár pejskařů.

Jinak jsem byla stále doma a zajišťovala chod domácnosti. Manžel sledoval a ještě pořád sleduje, co se děje. Naši představitelé se nebyli schopni ze začátku domluvit, a zprávy se několikrát za den měnily. Manžel mě pořád krmil tím, co nového se dověděl, i když jsem mu

to zakazovala. Byla jsem vlastně v domácím vězení a kromě chodu domácnosti jsem neměla nic na práci.

Naštěstí jsem měla něco, co mě baví. Háčkuji celou dobu hvězdičky na vánoční stromečky letošního roku. Udělám tím pár lidem radost. Musím se soustředit na háčkování, a ne pořád myslet na současnou situaci. To bych dělala chyby a pořád párala.

Chybělo mi ale společenství blízkých lidí, trpěla jsem nespavostí. Od sezení mě bolelo celé tělo, chyběl mi pohyb v přírodě. Pomáhala mi každodenní modlitba, zejména s prosbou o zastavení pandemie koronaviru.

Pak přišel krásný den, kdy jsem byla dcerou autem „unesena“ k její rodině do přírody. Předtím jsem samozřejmě zabezpečila, aby měl manžel co jíst. On toto domácí vězení snášel a snáší podstatně lépe. Celé dny prosedí u počítače a teď už čas tráví i na procházkách a nákupech.

Díky pobytu v přírodě, kde jsem nemusela nosit náhubek, delším vycházkám do okolních lesů a taky vnoučatům (mám čtyři vnoučata 10-20 let), jsem si uvědomila, co mi celou tu dobu scházelo.

Domů jsem se vrátila posílená a taky s větší odvahou. Už to není domácí vězení, postupně se situace mění k lepšímu, otevírají se obchody, kostely... Už podnikám i drobné nákupy.

Teď už to vím. Měla jsem mít větší odvalu chodit zejména na dlouhé procházky do ticha a samoty v přírodě a věřit, že mně neviditelný nepřítel nepotká.

Skláním se před lidmi v první linii – zdravotníky a všemi, kdo se starají o nemocné a starší lidi. Všichni, kdo zabezpečují zásobování a prodej, ti nikdy nemohou vědět, kdo nakupuje. Také učitelé, kteří celou dobu zajišťují online výuku, to nemají lehké. Měla jsem možnost to poznat, když jsem byla u rodiny své dcery. Vnoučata celé dopoledne seděla u počítače a probíhala online výuka. Odpoledne dělali zadané úkoly.

Teď, když část dětí prvního stupně bude chodit do školy, musí učitelé zajistit nejdříve přípravu tříd na vyučování. Část dětí bude chodit do školy a pro zbytek budou muset zajišťovat i nadále online výuku. Bude to pro učitele ještě větší zátěž než nyní.

Když se na současnou situaci dívám, tak si nemám na co stěžovat. Je jenom na mně, jestli nějakým způsobem mohu pomoci. I třeba jenom modlitbou a rozhovorem s ostatními lidmi, pokud to potřebují.

Darina, technik v důchodu, 77 let; 19.5.2020

Otevřený dopis premiéru Andreji Babišovi a vládě, které předsedá.

Vážení,

patřím mezi ty, kteří mají být do konce tohoto roku obdarováni pěti tisíci korunami. Proč? Vůbec tomuto rozhodnutí nerozumím. A chci Vám se vši vážností sdělit, že odmítám přijmout peníze, které ještě více zadluží generace našich dětí – těch starších i těch nejmladších.

Pandemie koronaviru zasáhla celou společnost, některé její skupiny mnohem citelněji než seniory. Například všechny děti, které celé měsíce nemohly chodit do školy a normálně se učit. Jejich dlouhodobý pobyt doma a izolace od vrstevníků vytvářely problémy pro ně i jejich rodiče. Zasáhla i ty, kteří nejsou placeni ze státního rozpočtu. Senioři jsou u nás zajištěni

penzemi. Ve výši, která odpovídá hospodářské úrovni našeho státu a také jeho minulosti pod vládou komunistů. Tato výše je dána zákonem. Jakékoli zasahování do tohoto systému porušuje ekonomickou rovnováhu a ohrožuje platnost práva a zákonů.

Stáří nevyklučuje nás seniory od ostatních. Je to přirozený běh života, včetně zdravotních problémů. Jestliže média i vládní činitelé neustále opakují, že jsme nejohroženější skupinou, vytvářejí tím stigmatizaci a zvyšují atmosféru strachu. A nyní toto „obdarování“! Proč? Spasitelská role, do níž se vláda staví, poté, co svými prohlášeními vzbuzovala pocit ohrožení, mi nabízí toto vysvětlení. Je to vlastně obchod se strachem! Tento dar je vlastně korupční úplatek, kterým si vláda kupuje přízeň početného množství občanů seniorského věku, kteří jí díky tomu mají být vděční, jak se o ně dobře stará. A zajímavé je, že s tímto návrhem přišla a o jeho prosazení usiluje ještě před krajskými a senátními volbami. Zatímco jiné agendy jí trvají podstatně déle, některé přímo nekonečně. Například penzijní reforma. Odkud jsou tyto peníze, které chce vláda tímto způsobem rozdávat? Vydělali je lidé, kteří pracují a platí daně. Teď budou pocházet i z půjček. Deficit 500 miliard, který navrhla a parlament odhlasoval, bude muset někdo splatit. Kdo?! Odmítám důrazně tento korumpující dar, kterým si vláda chce zajistit své současné pozice na úkor zadlužení příštích generací.

Dobruška 7. září 2020

Jitka Šestáková, ročník 1945